

БУДАНЦЕВА ВІРА ОЛЕКСІЇВНА
студентка Інституту підготовки слідчих кадрів
для МВС України Національного юридичного
університету імені Ярослава Мудрого

НАСИЛЬСТВО У СІМ'Ї ЩОДО ЧОЛОВІКІВ

Насильство в сім'ї є однією з найбільш розповсюджених форм порушення прав людини.

Міжнародне право щодо захисту прав людини тлумачить насильство у сім'ї як порушення прав людини й накладає на всі країни зобов'язання знайти ефективні правові засоби протидії насиллю. Тому питання протидії насильству в сім'ї є предметом численних міжнародних актів, ратифікованих багатьма країнами світу.

Йдеться про низку міжнародних документів, які визначають правові норми, пов'язані із захистом жертви насильства: Міжнародний пакт про громадянські та політичні права; Міжнародна конвенція про економічні, соціальні та культурні права; Конвенція ООН про викорінення всіх форм дискримінації щодо жінок та Факультативний Протокол до неї; Конвенція ООН проти тортур та інших форм жорстокого, нелюдського чи принижуючого поводження або покарання; Конвенція ООН про права дитини.

Наша країна ратифікувала ці документи, що дає підстави говорити про наявність необхідної нормативно-правової бази, яка опирається на норми міжнародного права щодо захисту прав людини.

Відповідно до Закону України "Про попередження насильства в сім'ї", насильство в сім'ї – це будь-які умисні дії фізичного, сексуального, психологічного чи економічного спрямування одного члена сім'ї стосовно іншого члена сім'ї, якщо ці дії порушують конституційні права і свободи члена сім'ї як людини та громадянина і наносять йому моральну шкоду, шкоду його фізичному та психічному здоров'ю. Загалом, цей Закон формулює правові й організаційні основи попередження насильства в сім'ї, описує органи та

установи, які покликані здійснювати заходи з попередження цього негативного явища. Його дії поширюються не тільки на осіб, які перебувають у законному шлюбі, але й на тих, хто спільно проживає без офіційної реєстрації.

В останній час проблема насильства у сім'ї достатньо гостро постала перед нашим суспільством. На обліку за вчинення насильства в сім'ї, за даними МВС за останній рік, перебувало 91 683 осіб, з них 83 924 чоловіки, 7 334 жінки, 425 підлітків. Тож, як бачимо, вказана проблема стосується не лише жінок, а й чоловіків.

Звісно, що насильство з боку жінок — не таке поширене явище. Вбачається, що чоловіки теж можуть переживати образу — не стільки фізичну, скільки психологічну. Дослідження сімейних взаємин свідчать, що жінка здатна мати досить велику владу над чоловіком і маніпулювати ним, підтримуючи залежність від себе. Жіноча стать, у більшості своїй, є фізично слабшою, але її комунікативні навички, як правило, більш досконалі, що дає певні переваги над чоловіком. Через те загальноприйнята позиція жертви-жінки та образника-чоловіка не така вже й ясна.

Крім того, жертвами такого насильства чоловіки можуть стати з боку інших чоловіків – від батька, від брата.

Водночас міжнародна спільнота багато уваги приділяє лише протидії насильства саме над жінками та дітьми, чоловіки залишаються осторонь. Генеральною Асамблеєю у 1993р. була прийнята Декларація про викорінення насильства щодо жінок. Радою Європи були прийняті „Рекомендації щодо захисту жінок від насильства” (30 квітня 2002 р.), які мають важливе значення для трактування та правового вирішення питань, пов'язаних з насильством саме щодо жінок.

Що ж до чоловіків, в Україні, для зміцнення і збереження родини, запобігання насильству в сім'ї проводиться кампанія "Стоп насильству!".

Спільно з МВС підготовлено Інструкцію щодо порядку взаємодії управлінь у справах сім'ї, молоді та спорту, центрів соціальних служб з питань здійснення заходів із запобігання насильству в сім'ї.

Все більше і більше сімей завдяки зовнішній та телевізійній рекламі звертаються на створену гарячу лінію 8 800 500 33 50. Це свідчить не про збільшення випадків насильства в сім'ї, а про те, що люди перестають замовчувати проблему і вчаться захищати себе. Однак, що стосується чоловіків, то вони не звертаються ні за психологічною, ні за медичною допомогою, коли зазнають насильства. Лише приблизно 2 відсотки знаходять у собі сили повідомити про це.

Правозахисні організації „Міжнародна амністія”, правозахисна група „Права людини в Україні” вважають, що боротьба з насильством у сім'ї, зокрема проти чоловіків проводиться не ефективно. Однак, той факт, що держава та світова спільнота прагне показати, що вказана проблема не є справою окремої сім'ї, а є справою загальною, що існують служби, куди жертви можуть звернутися за допомогою у разі потреби, вказує на те, що особи, які зазнали такого насильства не є залишеними на одинці, що жертва має право на захист, включаючи і міжнародний, а той, хто застосовує насильство, це злочинець і він має бути покараний.

***Науковий керівник: к.ю.н., доцент кафедри міжнародного права
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого Кудас І.Б.***